



ประชาสัมพันธ์ : ขอเชิญชวนปลูกต้นไม้เนื่องในวันต้นไม้ประจำปีของชาติ พ.ศ.2567

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองจะบก

ขอเชิญชวนประชาชนตำบลหนองจะบก

## ปลูกต้นไม้

เนื่องในวันต้นไม้ประจำปีของชาติ พ.ศ.2567



กรม. ได้มีมติให้ “วันวิสาขบูชา” ของทุกปีเป็น “วันต้นไม้ประจำปีของชาติ” เพื่อเป็นการสร้างและกระตุ้นจิตสำนึกให้ได้เห็นความสำคัญของการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ของชาติ อีกทั้งช่วยป้องกันและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ ลดมลภาวะเป็นพิษจากฝุ่นและหมอกควัน

โดยร่วมกันปลูกต้นไม้ในสถานที่สมควร เช่น ที่สาธารณประโยชน์ ป่าชุมชน ศาสนสถาน โรงเรียน ริมแม่น้ำลำคลอง สองข้างทางสาธารณะ ในวันพุธที่ 22 พฤษภาคม 2567 หรือที่เห็นสมควร



### ข่าวเตือนภัยเกษตรกร : เตือนเฝ้าระวังศัตรูพืช

### เตือนเฝ้าระวังศัตรูพืช

ประจำเดือนเมษายน 2567

**ภาคเหนือ**

ข้าว ระวัง เหม็งไหม หนอนกระทู้กล้า ไรต่อใบแห้ง

36-38 / 25-27°C

ฝน 100-140 มม.

ความชื้นสัมพัทธ์ 75-80 %

ข้าว ระวัง เหม็งไหม หนอนกระทู้กล้า ไรต่อใบแห้ง

ข้าวโพด ระวัง หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด หนอนเจาะลำต้น

ไม้ผล ระวัง หนอนเจาะลำต้น หนอนกินใบ เหม็งใบแห้ง ไรแดง ไรครากน้ำคั้นน้ำ ไรคราดำ

ถั่ว ระวัง หนอนกินถั่ว หนอนกระทู้ช่อมะพร้าว หนอนกระทู้ถั่ว ถั่วไหม้ถั่ว ไรแดงหน่อกะทือ ไรต่อใบจุด

**ภาคกลาง**

ข้าว ระวัง เหม็งไหม หนอนกระทู้กล้า ไรต่อใบแห้ง

37-39 / 26-28°C

ฝน 90-120 มม.

ความชื้นสัมพัทธ์ 75-80 %

ข้าว ระวัง เหม็งไหม หนอนกระทู้กล้า ไรต่อใบแห้ง

ถั่ว ระวัง หนอนเจาะลำต้น หนอนกินใบ เหม็งใบแห้ง ไรแดง ไรครากน้ำคั้นน้ำ ไรคราดำ

มะพร้าว ระวัง หนอนเจาะลำต้น หนอนกัดเปลือก ลำต้นไหม้ หนอนเจาะลำต้น หนอนกัดใบ

ถั่ว ระวัง หนอนกระทู้ถั่ว หนอนกินถั่ว ถั่วไหม้ถั่ว ไรแดงหน่อกะทือ ไรต่อใบจุด

**ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**

ข้าว ระวัง เหม็งไหม หนอนกระทู้กล้า ไรต่อใบแห้ง

36-38 / 25-27°C

ฝน 130-170 มม.

ความชื้นสัมพัทธ์ 75-80 %

ข้าว ระวัง เหม็งไหม หนอนกระทู้กล้า ไรต่อใบแห้ง

มันสำปะหลัง ระวัง เหม็งใบของเมล็ดข้าว ไรต่อใบแห้ง ไรต่อใบไหม้

ถั่ว ระวัง ถั่วไหม้ถั่ว หนอนกระทู้ช่อมะพร้าว ไรต่อใบแห้ง ไรครากน้ำคั้นน้ำ ไรคราดำ

ไม้ผล ระวัง เหม็งใบแห้ง เหม็งใบไหม้ หนอนกระทู้ช่อมะพร้าว ไรแดง ไรครากน้ำคั้นน้ำ ไรคราดำ

ขนุน ระวัง ไรต่อใบร่วง ไรครากขาว อากาศเปลี่ยนออกแห้ง

**ภาคตะวันออก**

มันสำปะหลัง ระวัง เหม็งใบแห้ง เหม็งใบไหม้ หนอนกระทู้ช่อมะพร้าว ไรต่อใบแห้ง ไรครากน้ำคั้นน้ำ ไรคราดำ

34-36 / 26-28°C

ฝน 120-160 มม.

ความชื้นสัมพัทธ์ 75-80 %

มันสำปะหลัง ระวัง เหม็งใบแห้ง เหม็งใบไหม้ หนอนกระทู้ช่อมะพร้าว ไรต่อใบแห้ง ไรครากน้ำคั้นน้ำ ไรคราดำ

ไม้ผล ระวัง หนอนเจาะผล หนอนเจาะเมล็ด เหม็งใบไหม้ หนอนกระทู้ช่อมะพร้าว ไรแดง ไรครากน้ำคั้นน้ำ ไรคราดำ

มะพร้าว ระวัง หนอนเจาะลำต้น หนอนกัดเปลือก ลำต้นไหม้ หนอนเจาะลำต้น หนอนกัดใบ

ขนุน ระวัง ไรต่อใบร่วง ไรครากขาว อากาศเปลี่ยนออกแห้ง

**ภาคใต้**

ไม้ผล ระวัง หนอนเจาะลำต้น เหม็งใบแห้ง เหม็งใบไหม้ ไรแดง ไรต่อใบจุดสาหร่าย

33-36 / 25-27°C

ฝน 100-320 มม.

ความชื้นสัมพัทธ์ 70-90 %

ไม้ผล ระวัง หนอนเจาะลำต้น เหม็งใบแห้ง เหม็งใบไหม้ ไรแดง ไรต่อใบจุดสาหร่าย

ปาล์ม ระวัง หนอนปลอกเล็ก หนอนเข้ตามหัว ถั่วไหม้ถั่ว ไรครากน้ำคั้นน้ำ

มะพร้าว ระวัง หนอนเจาะลำต้น หนอนกัดเปลือก ลำต้นไหม้ หนอนเจาะลำต้น หนอนกัดใบ

ขนุน ระวัง ไรต่อใบร่วง ไรครากขาว อากาศเปลี่ยนออกแห้ง

ติดต่อ : สำนักงานเกษตรอำเภอ, สำนักงานเกษตรจังหวัด, วิทยาลัยเกษตร

จัดทำโดย : กลุ่มเกษตรกรเตือนภัยการระบาดของศัตรูพืช กองส่งเสริมการเกษตรฯ และจัดการดำเนินงาน กรมส่งเสริมการเกษตร / ข้อมูลสภาพอากาศ : กรมอุตุนิยมวิทยา

### ข่าวเตือนภัยเกษตรกร : เตือนเฝ้าระวังสถานการณ์ภัยแล้ง

### ปริมาณน้ำในเขื่อน

#### ของแต่ละภาคในประเทศไทย

**ภาคตะวันตก**

เขื่อนศรีนครินทร์ ความจุ 17,745 ลบ.ม.

ปริมาณน้ำในเขื่อน ใช้การได้จริง 2,658 ลบ.ม. / ฟ้าใส 0.64 ลบ.ม. / ฟ้าระบาย 17.95 ลบ.ม.

**เขื่อนวชิราลงกรณ ความจุ 8,860 ลบ.ม.**

ปริมาณน้ำในเขื่อน ใช้การได้จริง 2,093 ลบ.ม. / ฟ้าใส 0 ลบ.ม. / ฟ้าระบาย 17.15 ลบ.ม.

**ภาคใต้**

เขื่อนรัชชประภา ความจุ 5,639 ลบ.ม.

ปริมาณน้ำในเขื่อน ใช้การได้จริง 2,401 ลบ.ม. / ฟ้าใส 1.95 ลบ.ม. / ฟ้าระบาย 7.16 ลบ.ม.

**เขื่อนปราณบุรี ความจุ 391 ลบ.ม.**

ปริมาณน้ำในเขื่อน ใช้การได้จริง 76 ลบ.ม. / ฟ้าใส 0 ลบ.ม. / ฟ้าระบาย 0.28 ลบ.ม.

**ภาคตะวันออก**

เขื่อนคลองสียัด ความจุ 420 ลบ.ม.

ปริมาณน้ำในเขื่อน ใช้การได้จริง 12 ลบ.ม. / ฟ้าใส 0 ลบ.ม. / ฟ้าระบาย 0.16 ลบ.ม.

**เขื่อนประแสร์ ความจุ 295 ลบ.ม.**

ปริมาณน้ำในเขื่อน ใช้การได้จริง 117 ลบ.ม. / ฟ้าใส 0 ลบ.ม. / ฟ้าระบาย 0.98 ลบ.ม.

ข้อมูล ณ วันที่ 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2567

≤30% ระดับน้ำในเขื่อนวิกฤต >30% ระดับน้ำในเขื่อนน้อย >50% ระดับน้ำในเขื่อนปานกลาง >80% ระดับน้ำในเขื่อนดีมาก >100% ระดับน้ำล้นเขื่อน

### ปริมาณน้ำในเขื่อน

#### ของแต่ละภาคในประเทศไทย

**ภาคเหนือ**

เขื่อนภูมิพล ความจุ 13,462 ลบ.ม.

ปริมาณน้ำในเขื่อน ใช้การได้จริง 2,849 ลบ.ม. / ฟ้าใส 0 ลบ.ม. / ฟ้าระบาย 30 ลบ.ม.

**เขื่อนสิริกิติ์ ความจุ 9,510 ลบ.ม.**

ปริมาณน้ำในเขื่อน ใช้การได้จริง 1,262 ลบ.ม. / ฟ้าใส 2.82 ลบ.ม. / ฟ้าระบาย 15.15 ลบ.ม.

**ภาคกลาง**

เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ความจุ 960 ลบ.ม.

ปริมาณน้ำในเขื่อน ใช้การได้จริง 152 ลบ.ม. / ฟ้าใส 0 ลบ.ม. / ฟ้าระบาย 3.46 ลบ.ม.

**เขื่อนทรงสiew ความจุ 299 ลบ.ม.**

ปริมาณน้ำในเขื่อน ใช้การได้จริง 18 ลบ.ม. / ฟ้าใส 0 ลบ.ม. / ฟ้าระบาย 0.05 ลบ.ม.

**ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**

เขื่อนอุบลรัตน์ ความจุ 2,431 ลบ.ม.

ปริมาณน้ำในเขื่อน ใช้การได้จริง 403 ลบ.ม. / ฟ้าใส 0 ลบ.ม. / ฟ้าระบาย 4.01 ลบ.ม.

**เขื่อนจุฬาภรณ์ ความจุ 164 ลบ.ม.**

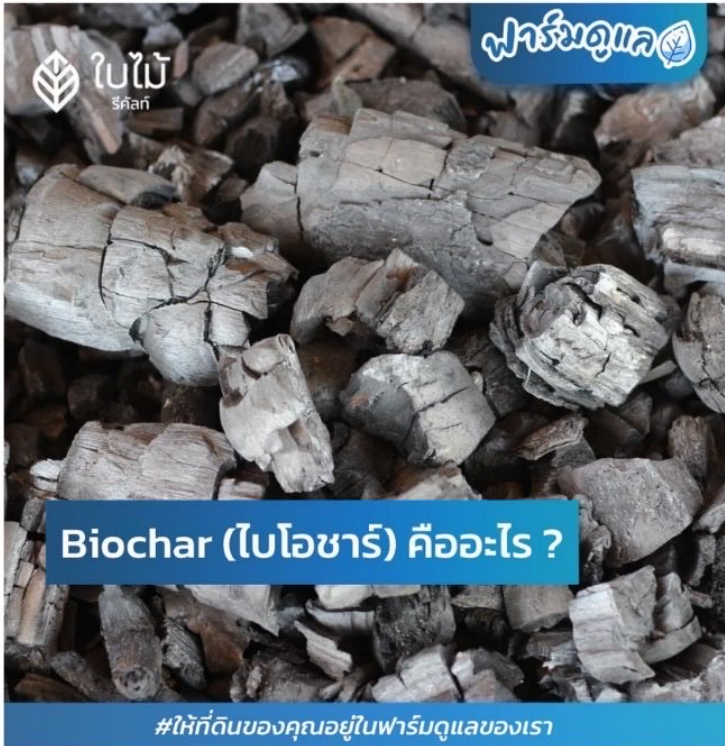
ปริมาณน้ำในเขื่อน ใช้การได้จริง 17 ลบ.ม. / ฟ้าใส 0 ลบ.ม. / ฟ้าระบาย 0 ลบ.ม.

ข้อมูล ณ วันที่ 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2567

≤30% ระดับน้ำในเขื่อนวิกฤต >30% ระดับน้ำในเขื่อนน้อย >50% ระดับน้ำในเขื่อนปานกลาง >80% ระดับน้ำในเขื่อนดีมาก >100% ระดับน้ำล้นเขื่อน



## ข่าวสารเทคโนโลยีด้านการเกษตร : Biochar (ไบโอชาร์)



### ไบโอชาร์ (Biochar) คืออะไร ?

ไบโอชาร์ หรือ ถ่านชีวภาพ เป็นวัสดุที่อุดมไปด้วยคาร์บอน ที่ผลิตจากชีวมวล (Biomass) นั่นก็คือ วัสดุเหลือใช้จากการเกษตร เช่น เหม้ามันสำปะหลัง ฟางข้าว ชังข้าวโพด กิ่งไม้ “ทำหน้าที่เหมือนฟองน้ำที่ใส่ลงไปดิน ทำหน้าที่ปรับสภาพดิน แต่ไบโอชาร์ของชีวมวลแต่ละชนิดมีความสามารถไม่เหมือนกัน”

ไบโอชาร์ หรือ ถ่านชีวภาพ เป็นวัสดุที่อุดมไปด้วยคาร์บอน ที่ผลิตจากชีวมวล (Biomass) นั่นก็คือ วัสดุเหลือใช้จากการเกษตร เช่น เหม้ามันสำปะหลัง ฟางข้าว ชังข้าวโพด กิ่งไม้ “ทำหน้าที่เหมือนฟองน้ำที่ใส่ลงไปดิน ทำหน้าที่ปรับสภาพดิน แต่ไบโอชาร์ของชีวมวลแต่ละชนิดมีความสามารถไม่เหมือนกัน” กระบวนการเกิด ถ่าน Biochar และถ่านปกติไม่เหมือนกัน การทำ Biochar จะผ่านขั้นตอน Pyrolysis เป็นการเผาที่ไม่ใช้ออกซิเจน และได้พลังงานรวมถึง Bio oil การเผาถ่านปกติ ทำให้เกิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์มากกว่า ไม่ถือว่าเป็นไบโอชาร์

#### ประโยชน์ของการใช้ไบโอชาร์ในการปรับปรุงดิน

1. ดูดซับธาตุอาหาร
2. เพิ่มความชื้นให้กับดิน
3. ปรับค่าความเป็นกรด - ด่าง
4. ลดความเป็นพิษให้กับดิน
5. ลดการปล่อยคาร์บอน

ไบโอชาร์สามารถช่วยป้องกันการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ของสารชีวภาพขึ้นสู่ชั้นบรรยากาศ และสามารถช่วยให้พืชดูดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ได้อย่างช้า ๆ ในขณะที่พืชสังเคราะห์แสง การลดการปล่อยคาร์บอนก็เปรียบเสมือนการช่วยโลกที่กำลังเผชิญปัญหาภาวะโลกร้อน กระแสไบโอชาร์จึงเป็นที่พูดถึง และกลายเป็นที่สนใจ



## ข่าวสารเทคโนโลยีด้านการเกษตร : การปลูกข้าว “เปียกสลับแห้ง”

ในประเทศไทยมีชาวนาอยู่ 4.8 ล้านคน มีพื้นที่ปลูกข้าวอยู่เกือบ 70 ล้านไร่ ข้าว 1 รอบการปลูกมีความต้องการใช้น้ำสูงถึง 1,200 ลูกบาศก์เมตร ต่อไร่ต่อฤดูกาลปลูก ดังนั้นใน 70 ล้านไร่ จะมีความต้องการใช้น้ำถึง 72,000 ล้านลูกบาศก์เมตร (ประมาณเขื่อนภูมิพล 6-7 เขื่อน)

แต่ในความเป็นจริงแล้ว ชาวนาไม่สามารถให้น้ำข้าวได้ตรงตามความต้องการกันอยู่แล้ว จะต้องมีการให้ข้าวยืนต้นรอฝน รอการปล่อยน้ำบ้าง บางทีถ้านานเกินไปก็ลุ่มกันหนื่อยเลยครึ่ง อีกทั้งถ้าเกิดแล้งปัญหาข้าวตาย ข้าวไม่เจริญเติบโต โรคแมลงหรือวัชพืชก็จะตามมา ดังนั้นเมื่อรู้อย่างนี้แล้วจะดีกว่ามั๊ย ? ถ้าเรามาปรับวิธีการรับมือการปลูกข้าว โดยไม่ต้องคอยกังวลว่าจะไม่มีน้ำเข้านา เพราะเราไม่จำเป็นต้องทำการขังน้ำในนาตลอด และข้าวก็ได้ต้องการน้ำตลอดช่วง



โดยมีหลักง่าย ๆ คือในช่วง 20 วันแรก ต้องคุมน้ำให้ดี คุมวัชพืชให้โตไม่ทันข้าว ลดการเกิดแมลงกัดกินข้าวให้ข้าวพร้อมสำหรับการอดน้ำ เมื่อถึงเวลา 30 วันไปแล้ว คอยเอน้ำเข้านาทุก ๆ 15 วันก็เพียงพอ

แต่ก็ขึ้นอยู่กับสภาพความเป็นจริงด้วยนะครับ ถ้าใบธงเริ่มเหี่ยวก็สามารถให้น้ำได้ แต่ไม่ต้องให้มาก ให้แบบพอประมาณเหมือนกับการรดน้ำต้นไม้ในแต่ละวัน ควรให้ข้าวขาดน้ำบ้าง ซึ่งข้อดีคือข้าวจะแข็งแรงรากลึกเพราะต้องลงไปหาน้ำที่ยังพอมืออยู่ในดิน เมื่อออกรวงเจอลมพายุก็จะไม่ล้ม ช่วงออกรวงไปแล้วรอสุกก็ให้งดน้ำรอเก็บเกี่ยว

นอกจากนี้การไม่ปล่อยน้ำเข้านาให้ท่วมขังตลอดเวลา รวมถึงการลดใช้ปุ๋ยที่มากเกินไป จะเป็นการช่วยลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ส่งผลทำให้เกิดภาวะโลกร้อน ไม่ใช่แค่การส่งผลทำให้อากาศร้อนอย่างเดียว แต่รวมถึงไปถึงการเกิดปรากฏการณ์ฝนตกหนัก น้ำท่วม ความแห้งแล้ง ฝนไม่ตกตามฤดูกาล สุดท้ายปัญหาเหล่านี้ก็จะวนมาหาเราอยู่ดีครับ



## ณรงค์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม : ชนิดไม้มีค่าทางเศรษฐกิจ

### ปลูกต้นไม้ 1 ต้น ให้อะไรกับเราบ้าง?

ตลอดอายุขัย  
ของต้นไม้ 1 ต้น  
เก็บกักคาร์บอนได้  
เฉลี่ย

**1-1.7**  
ตันคาร์บอน

ดักจับอนุภาค  
มลพิษ ฝุ่น คิววัน  
โอโซนต่างๆ ได้

**1.4**  
กิโลกรัม/ปี

น้ำที่ระเหยจาก  
การคายน้ำที่ใบ  
ช่วยลดความร้อน  
จากบรรยากาศ  
ลดอุณหภูมิลงได้ถึง

**3-5°C**

ป้องกันแสงและ  
ความร้อนจาก  
ดวงอาทิตย์

รองรับความต้องการ  
ก๊าซออกซิเจน

ช่วยให้บ้าน  
สวยงามร่มรื่น

ปลดปล่อยก๊าซออกซิเจน  
**200,000 – 250,000**  
ลิตรต่อปี

ของมนุษย์ได้ **2** คนต่อปี  
(คนต้องการก๊าซออกซิเจน  
= 130,000 ลิตร / คน / ปี)

ในดินที่ร่วนซุย  
เป็นที่อยู่อาศัยของ  
สิ่งมีชีวิตหลายชนิด

ดินร่วนซุยและ  
อุดมสมบูรณ์  
ใต้ต้นไม้ อึมน้ำ  
ได้ถึง **50%**

เป็นแหล่งอาหาร  
ยารักษาโรค และ  
ที่อยู่อาศัยของ  
สิ่งมีชีวิตนานาชนิด

ที่มา : "ปลูกต้นไม้ 1 ต้น ได้อะไรมากกว่าที่คิด" seub.or.th

## ความรู้ด้านปัจจัยทางการเกษตร : ผลกระทบจากภาวะเอลนีโญ และ ลานีญา

### เอลนีโญ

กระแสน้ำอุ่นที่พัดมาทางฝั่งอเมริกาใต้ และเคลื่อนตัวมาทางฝั่งแปซิฟิก ทำให้เกิดฝนตกชุกในฝั่งอเมริกาใต้

- อุณหภูมิผิวน้ำทะเลตอนกลางและตะวันออกของมหาสมุทรแปซิฟิกเขตศูนย์สูตรอุ่นขึ้นผิดปกติ
- เกิดพายุฝนที่รุนแรงจนทำให้เกิดอุทกภัยบริเวณชายฝั่ง ของทวีปอเมริกาใต้
- เกิดความแห้งแล้งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และออสเตรเลียตอนเหนือ

### ลานีญา

กระแสน้ำเย็นที่พัดมาทางฝั่งอเมริกาใต้ และเคลื่อนตัวมาทางฝั่งแปซิฟิก ทำให้เกิดฝนตกชุกในฝั่งอเมริกาใต้

- อุณหภูมิผิวน้ำทะเลบริเวณตอนกลางและตะวันออกตอนกลางของแปซิฟิกเขตศูนย์สูตรต่ำกว่าปกติประมาณ -0.5 องศาเซลเซียส ลงไป
- เกิดขึ้นได้ทุก 2-3 ปี นานประมาณ 9-12 เดือน อาจปรากฏอยู่ได้นานถึง 2 ปี
- เกิดความแห้งแล้งทางตอนเหนือของทวีปอเมริกาใต้
- เกิดฝนตกหนักในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

### ผลกระทบต่อ ประเทศไทย

ปริมาณน้ำฝน **น้อย** กว่าปกติ

อุณหภูมิ **สูง** กว่าปกติ

ปริมาณน้ำฝน **มาก** กว่าปกติ

อุณหภูมิ **ต่ำ** กว่าปกติ

## ความรู้ด้านการจัดการพืช : การจัดการศัตรูพืชที่มีประสิทธิภาพ

### การจัดการศัตรูพืชที่มีประสิทธิภาพ



**กรมส่งเสริมการเกษตร** สนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรมีการจัดการศัตรูพืชด้วยการเลือกใช้วิธีต่าง ๆ ร่วมกัน หรือเรียกว่าการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (Integrated pest management: IPM) เพื่อให้การควบคุมศัตรูพืชเกิดประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ ปลอดภัยต่อเกษตรกร ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม

### หลักการจัดการศัตรูพืช



#### การป้องกัน

โดยใช้วิธีการหรือปัจจัยในการปลูกพืชอย่างถูกต้อง เช่น การปรับสภาพดิน การใช้พืชพันธุ์ดี การให้น้ำและปุ๋ยการกำจัดวัชพืช เป็นต้น เพื่อให้พืชมีความสมบูรณ์แข็งแรงทนทานต่อการเข้าทำลายของศัตรูพืช



#### การติดตาม

โดยการสำรวจแปลงเพื่อให้ทราบสถานการณ์ศัตรูพืชและศัตรูธรรมชาติ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประกอบการตัดสินใจดำเนินการจัดการศัตรูพืชที่เหมาะสม



#### การกำจัด

เป็นการควบคุมศัตรูพืชด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยควรพิจารณาใช้ชีววิธีในการควบคุมเป็นลำดับแรก หากจำเป็นต้องใช้สารเคมี จะต้องเป็นกลุ่มสารเคมีที่ได้รับการรับรองโดยกรมวิชาการเกษตร และเลือกใช้กลุ่มสารเคมีที่มีความเป็นพิษต่ำก่อนลำดับแรก รวมทั้งคำนึงถึงข้อจำกัดและเงื่อนไขที่สำคัญของการใช้สารเคมี

## ข้อควรคำนึง! ในการเลือกวิธีการจัดการศัตรูพืช

**มีประสิทธิภาพ**  
เป็นวิธีการควบคุมที่ใช้ได้ผลกับศัตรูพืชชนิดนั้น



**ปฏิบัติได้จริง**  
ในเรื่องข้อจำกัดของเวลา แรงงานที่ใช้ วิธีการไม่ยุ่งยาก อุปกรณ์เครื่องมือหาได้ในท้องถิ่น

**เหมาะสมกับสภาพพื้นที่**  
ทั้งภูมิศาสตร์และสภาพภูมิอากาศ

**ความคุ้มค่า**  
เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการควบคุมกับมูลค่าของพืชหรือผลผลิต และระดับความเสียหายของพืชที่เกิดขึ้น

**ความปลอดภัย**  
ของเกษตรกร ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม



## ความรู้ด้านการจัดการพืช : หลักการป้องกันกำจัดโรคพืช

### หลักการป้องกันกำจัดโรคพืช

<b>หลีกเลี่ยง</b>	<b>กีดกัน</b>	<b>กำจัด</b>
หลีกเลี่ยงสภาพพื้นที่ และช่วงระยะเวลาการปลูกพืชที่ไม่เหมาะสม	ไม่เคลื่อนย้ายเมล็ดพันธุ์หรือ ดินพันธุ์มาจากแหล่งที่มีการระบาดของโรค	ใช้สารเคมี หรือชีววิธีกำจัดเชื้อสาเหตุโรคพืช และทำลายเศษซากพืชที่เป็นโรค
<b>ป้องกัน</b>	<b>ความต้านทานโรค</b>	<b>รักษา</b>
ใช้กรรมวิธีการ และสารเคมีที่เหมาะสม เพื่อป้องกันการเข้าทำลายจากเชื้อสาเหตุโรคพืช	ใช้พันธุ์พืชต้านทานโรค และส่งเสริมความต้านทานโรคด้วยเชื้อจุลินทรีย์หรือสารชีวภาพ	รักษาพืชที่เป็นโรคด้วยสารชีวภาพ หรือสารเคมีให้สามารถเจริญเติบโตต่อไปได้

ที่มา : ชลิตา เอี่ยมบุญ, 2554, โรคพืชและการป้องกัน, พิมพ์ที่สำนักพิมพ์การศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์, กรุงเทพฯ 226-227 น.

**กรมป่าไม้ รักป่า รักประชาชน**

ส่วนวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพด้านป่าไม้ 0 - 2654 - 4292 ต่อ 5487

สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้



ไฟล์ต้นฉบับ





### เทคนิคการปลูกพืช : การบำรุงดินด้วยธรรมชาติ



## บำรุงดินด้วยธรรมชาติ

### บำรุงดินด้วยธรรมชาติ เคล็ดลับดูแลต้นไม้แบบประหยัด

สูตรบำรุงดินจากธรรมชาติ ด้วยของที่หาง่าย ๆ ใกล้ตัว ที่สามารถนำเอามาใช้ปรับปรุงดินให้อุดมสมบูรณ์ พร้อมกับบำรุงต้นไม้ให้เจริญเติบโตงอกงามได้อีกด้วย

แหล่งอาหารสำคัญที่จะช่วยหล่อเลี้ยงทั้งราก ลำต้น ใบ และ ดอก ให้สวยงาม สำหรับคนที่ไม่ค่อยเวลาหาปุ๋ยมาใช้ วันนี้ มีสูตรบำรุงดินแบบธรรมชาติมาฝากกัน ซึ่งของส่วนใหญ่ นั้น หาได้จากของใกล้ตัว หาได้ในบ้าน อาจจะเป็นของเหลือใช้ แต่ ยังมีประโยชน์นำกลับมาบำรุงดินได้



#### เปลือกกล้วย

เปลือกกล้วย เต็มไปด้วยแคลเซียม ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม รวมถึงยังมีวิตามินและแร่ธาตุ ที่จำเป็นต่อดินอีกนับไม่ถ้วน จึงวิธีการนำเปลือกกล้วยมาใช้บำรุงดินก็ทำได้ง่าย ๆ เพียงนำเปลือกกล้วยมาใส่ในถังหมักปุ๋ยหมัก หรือใส่ลงในปุ๋ยหมัก หรือทำเป็นปุ๋ยหมัก หรือจะบดเปลือกกล้วย แล้วนำไปตากแห้ง จากนั้นก็นำไปผสมกับปุ๋ยหรือดิน หรือจะใช้ทิ้งเปลือกกล้วยก็ได้ แต่ต้องฝังลงไปใต้ดินให้ลึกหน่อย อย่างน้อยลึก 4 นิ้ว แล้วกลับหน้าดิน



#### กากกาแฟ

เพียงแค่กากกาแฟแห้งก็ช่วยเพิ่มสารอาหารได้มากมาย ไม่ว่าจะเป็นไนโตรเจน แมกนีเซียม โพแทสเซียม ฟอสฟอรัส และทองแดง ซึ่งล้วนเป็นสารอาหารที่ต้นไม้ต้องการ เหนือสิ่งอื่นใด กากกาแฟยังมีประโยชน์ช่วยดึงดูดสัตว์ที่กินดินเข้ามาช่วย ซึ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้ดินมีความชื้นและอากาศถ่ายเทได้ดี เพราะสามารถช่วยดูดซับน้ำจากรากกาแฟ ๆ



#### ขี้เถ้า

สำหรับ ดินเปรี้ยวหรือดินกรดที่มีความเป็นกรดสูง แนะนำให้ใช้ขี้เถ้าลงโปรย ๆ โคนต้นไม้ ก็จะช่วยปรับสภาพดินให้มีความเป็นด่างเพิ่มขึ้นได้ นอกจากนี้ ขี้เถ้ายังอุดมไปด้วยโพแทสเซียมและแคลเซียม ที่จะช่วยเร่งดอกไม้ให้บานสะพรั่ง เช่น ไลลาค (LILAC) กุหลาบ และไฮเดรนเจีย



#### วัชพืช

ถึงแม้ว่าวัชพืชจะเป็นศัตรูของทางของต้นไม้ แต่บางชนิดก็สามารถนำมาใช้บำรุงดินได้ เช่น ต้นค้ำย โดยนำต้นไม้ที่มีดอกไปตากแดดให้แห้ง ทั้งต้นและราก เพื่อป้องกันไม่ให้วัชพืชเจริญเติบโตได้เร็ว แล้วนำไปคลุมหน้าดิน ก็จะช่วยเพิ่มไนโตรเจนให้กับต้นไม้ได้



#### เปลือกไข่

เปลือกไข่ถือเป็นแหล่งแคลเซียมชั้นเลิศที่เดียว แต่มันยังช่วยป้องกันไม่ให้หอยทากมากัดกินต้นไม้ของเราได้ด้วย โดยการบดเปลือกไข่แล้วโรยไปบนหน้าดินรอบ ๆ ต้นต้นไม้



#### เปลือกหอยนางรม

เปลือกหอยนางรมสามารถนำมาทำเป็นปุ๋ยละลายช้าได้ ซึ่งจะเหมาะมาก ๆ สำหรับต้นไม้ที่ต้องการดินที่มีความเป็นด่าง เพราะในเปลือกหอยนางรมมีแคลเซียมคาร์บอเนต สารอาหารที่ช่วยปรับให้ดินเป็นด่าง ส่วนวิธีก็คล้าย ๆ กับการใช้เปลือกไข่เลยก็คือ นำเปลือกหอยนางรมมาบดให้แตกละเอียดแล้วนำไปโปรยรอบ ๆ ต้นไม้แทนนั่นเอง



#### น้ำจากตู้ปลา

การนำน้ำจากตู้ปลาโปรยน้ำต้นไม้ช่วยบำรุงดินได้ เพราะน้ำในตู้ปลามีสารอาหารที่ช่วยบำรุงดิน และต้นไม้ไม่จำเป็นต้องรดน้ำบ่อย ๆ ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม แต่ทั้งนี้ควรเป็นน้ำที่ปั๊มปุ๋ยแล้วหรือหมัก ๆ ล้างปลา เพราะสารจากปลาเหล่านี้จะไปฆ่าเชื้อแบคทีเรียที่ดีในดินนั่นเอง



#### ชา

ถุงชาที่เก่าจากกระดาษ ผ้าไหม หรือผ้าฝ้ายลินิน จะสามารถย่อยสลายตามธรรมชาติได้ แต่ถ้าหากเป็นถุงชาพลาสติกประเภทโพลีโพรพิลีน (POLYPROPYLENE) ให้ตัดถุงแล้ววางเอากระดาษชาในถุงทิ้งไว้ นำไปปลูกกับดิน ก็จะช่วยเพิ่มสารอาหารต่าง ๆ ที่งอกขึ้นซึ่งมีทั้งไนโตรเจนที่ช่วยปรับคาร์บอนให้สมดุลและการเกิดวัชพืช นอกจากนี้ ยังมีประโยชน์ที่ช่วยบำรุงต้นไม้ให้เจริญเติบโตแข็งแรงด้วย

## เทคนิคการปลูกพืช : การดูแลรักษาพืชผักในช่วงแล้ง



### 1. รักษาความชื้นในดิน



ตรวจสอบความชื้นของดิน  
ในแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ



น้ำฟางข้าว หญ้าแห้ง จอก แพน  
หรือพลาสติกมาคลุมดินกล้า  
และดินร่อนแปลงปลูกช่วยรักษา  
ความชื้นและป้องกันวัชพืชขึ้น

### 2. การจัดหาแหล่งน้ำให้เพียงพอ



เลือกระบบการให้น้ำที่เหมาะสม  
เช่น ระบบน้ำหยด  
ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้น้ำ  
และลดการสิ้นเปลืองน้ำ  
ไปโดยเปล่าประโยชน์

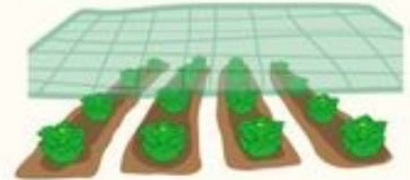
- ควรปรับปรุงบ่อน้ำให้อยู่  
ในสภาพที่ใช้งานได้
- สูบน้ำจากแหล่งน้ำใกล้เคียง  
มาเก็บกักไว้
- หมั่นตรวจสอบระบบส่งน้ำ  
อย่าให้น้ำรั่วไหล



ให้น้ำตามการเจริญเติบโตและตามความต้องการของพืชผัก

พืชผัก	อัตราการใช้น้ำตลอดอายุ (ลูกบาศก์เมตรต่อไร่)
ผักใบ	300
แตงกวา	660
แตง	551.20
ถั่วฝักยาว	458.55
แตงโม	668.13
ฟักทอง	616
ข้าวโพด	438.24

### 3. พรางแสงด้วยสแลม



- ช่วยป้องกันพืชผักไม่ได้รับความเข้ม  
ของแสงที่มากเกินไป
- ลดความร้อนและรักษาความชื้น  
ในอากาศ

### 4. ระมัดระวังป้องกันศัตรูพืชในฤดูแล้ง

เช่น ดักหมัดผัก หรือดักหมัดกระโดด  
เพลี้ยไฟ เพลี้ยอ่อน



- หมั่นตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ
- หากมีการแพร่ระบาดของศัตรูพืช  
ให้กำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน





### เทคนิคการปลูกพืช : เทคนิคการเพาะกล้า



สวทช.  
NSTDA



## เพาะกล้าดี มีชัยไปกว่าครึ่ง



ต้นกล้าที่แข็งแรงและสมบูรณ์จะให้ผลผลิตที่ดี มีคุณภาพสูงและช่วยลดต้นทุนการผลิตได้ ซึ่งต้นทางสำคัญที่จะให้ได้ต้นกล้าคุณภาพ ประกอบด้วย



### เมล็ดพันธุ์ที่ดี

- ▶ เลือกซื้อจากแหล่งจำหน่ายที่น่าเชื่อถือ
- ▶ ตรวจสอบข้อมูลบนซองเมล็ดพันธุ์
  - เปอร์เซ็นต์ (%) ความบริสุทธิ์ (purity) บอถึง สัดส่วนเมล็ดพันธุ์ที่จะได้ เช่น เปอร์เซ็นต์ความบริสุทธิ์ 99% จะได้เมล็ดพันธุ์ 99% ของน้ำหนักทั้งหมด อีก 1% เป็นสิ่งเจือปนอื่นๆ
  - เปอร์เซ็นต์ (%) ความงอก (germination) บอถึง ความเป็นไปได้ที่เมล็ดพันธุ์จะงอก เช่น เปอร์เซ็นต์ความงอกร้อยละ 91 หมายถึง ใน 100 เมล็ด จะมีเมล็ดงอกประมาณ 91 เมล็ด
  - วันทดสอบ (test date) วันทดสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์
  - วันหมดอายุ (expiry date) สิ้นอายุทำพันธุ์



### วัสดุเพาะที่ดี

- ▶ อุ่นน้ำพอสสมควร ร่วนโปร่ง
- ▶ อากาศถ่ายเทได้ดี ระบายน้ำได้ดี
- ▶ น้ำหนักเบา เคลื่อนย้ายสะดวก
- ▶ มีธาตุอาหารเพียงพอตลอดอายุกล้า
- ▶ ปราศจากโรค แมลงและสารพิษ
- ▶ ไม่เป็นกรดหรือด่างเกินไป

### เมล็ดพันธุ์ดี ต้นกล้าสมบูรณ์ ให้ผลผลิตที่สูงขึ้น

### ทำไมเพาะเมล็ดแล้วไม่งอก

เมล็ดพันธุ์ยังมีชีวิต? สภาพแวดล้อมเหมาะสมหรือไม่? (น้ำ ความชื้น อากาศ อุณหภูมิ แสง) เมล็ดพักตัว?

ระยะพักตัว (dormancy) คือ ช่วงที่เมล็ดพืชยังไม่พร้อมงอกขึ้นเป็นต้นพืชได้ เกิดจากเปลือกหุ้มเมล็ดไม่ยอมให้น้ำซึมผ่าน หรือ เอ็มบริโอ (embryo) ของเมล็ดยังไม่เจริญเติบโตเต็มที่หรือสารเคมีบางชนิดยับยั้งการงอกของเมล็ด

### ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการงอกของเมล็ด

- ✓ เมล็ดพันธุ์ต้องมีคุณภาพ
- ✓ สภาพแวดล้อมเหมาะสม
- ✓ วัสดุเพาะกล้าดี
- ✓ คนปลูกใส่ใจ



### เทคนิคการปลูกพืช : เทคนิคการเพาะกล้า

## เพาะกล้า อย่างมืออาชีพ



### สวนฯ NSTDA



เตรียมวัสดุเพาะกล้า อัตราส่วน 1:1:1 โดยปริมาตร

คลุกเคล้าวัสดุเพาะ  
ให้เข้ากัน

- ▶ ชุยมะพร้าว แช่น้ำทิ้งไว้ 1 วัน แล้วบีบพอน้ำออกก่อนนำไปใช้งาน เพื่อลดปริมาณสารแทนนิน ซึ่งส่งผลให้ต้นพืชชะงักการเจริญเติบโต ต้นแคระแกร็น
- ▶ แหนแดงแห้ง
- ▶ ปุ๋ยหมัก



### วัสดุอุปกรณ์สำหรับเพาะกล้า

1. วัสดุเพาะกล้า
2. เมล็ดพันธุ์
3. ไตรโคเดอร์มา
4. ถาดเพาะกล้า
5. ช้อนปลูก
6. หัวบัวรดน้ำ

### เพาะกล้าในถาดเพาะ



วิธีเพาะกล้า  
มี 2 วิธี



### เพาะกล้าในตะกร้า

- นำวัสดุเพาะกล้าใส่ถาดหลุม 104 หลุมให้ทั่ว ไม่กดวัสดุเพาะจนแน่น จะทำให้รากของต้นกล้าเจริญเติบโตไม่เต็มที่
- รดน้ำวัสดุเพาะให้เปียกชุ่มโดยใช้หัวบัวแบบพ่นฝอย
- กรีดร่องด้วยไม้ปลายแหลมให้มีความลึก 3-5 มิลลิเมตร
- หยอดเมล็ดพันธุ์ลงร่อง 2-3 เมล็ดต่อหลุม แล้วรดน้ำผสมไตรโคเดอร์มาเพื่อป้องกันโรคนา
- ติดป้ายชื่อสายพันธุ์และวันที่เพาะกล้า เพื่อทราบอายุกล้าที่เหมาะสมสำหรับย้ายปลูก
- นำถาดเพาะกล้าวางในโรงเรือน เมล็ดพันธุ์ต้องการแสงเพื่อออก
- รดน้ำเช้าและเย็น อย่าให้น้ำมากเกินไปหรือตรวจสอบความชื้นของวัสดุเพาะกล้าอย่างสม่ำเสมอ หากให้น้ำมากเกินไปหรือวัสดุเพาะมีความชื้นสูง งดให้น้ำ เพราะอาจทำให้เมล็ดเน่าและไม่งอกได้



เหมาะสำหรับพืชตระกูลผักใบ  
เช่น สลัด กวางตุ้ง คะน้า เป็นต้น

- วางกระดาษหนังสือพิมพ์หรือกระดาษรีไซเคิลรองพื้นตะกร้า แล้วเจาะรูกระดาษเพื่อระบายน้ำ
- ใส่ทรายหยาบสูงประมาณ 1 นิ้วหรือ 1/4 ของตะกร้า \*ควรล้างทรายด้วยน้ำสะอาด 1-2 รอบก่อนนำมาใช้\*
- รดน้ำด้วยหัวบัวแบบพ่นฝอยให้ชุ่ม
- กรีดร่องด้วยไม้ปลายแหลมให้ลึกพอประมาณ
- หยอดเมล็ดพันธุ์ลงร่อง กลบเมล็ดด้วยแกลบดำหรือซีไถ้าแกลบบางๆ แล้วรดน้ำผสมไตรโคเดอร์มาอีกครั้ง
- ติดป้ายชื่อสายพันธุ์และวันที่เพาะกล้า เพื่อทราบอายุกล้าที่เหมาะสมสำหรับย้ายปลูก
- นำถาดเพาะกล้าวางในโรงเรือน
- รดน้ำเช้าและเย็น อย่าให้น้ำมากเกินไป อาจทำให้เมล็ดเน่าและไม่งอกได้
- เมื่อดันกล้าอายุ 10-14 วัน ให้ย้ายกล้าลงถาดเพาะ



เหมาะสำหรับพืชตระกูลพริกและมะเขือ

หลังดันกล้าเติบโตพร้อมที่จะย้ายปลูก ต้องทำให้กล้าผักแข็งแรง (hardening) โดยก่อนย้ายกล้าลงปลูก 7 วัน ลดปริมาณการให้น้ำและนำมาตากแดดโดยตรง เพื่อให้กล้าผักปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม

ข้อมูลโดย  
อาจารย์ทวีป เสนควางค์  
สาขาพืชผัก คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ผลิตสื่อโดย  
สถาบันการจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตร (สท.)  
สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)  
โทรศัพท์ 0 2564 7000 อีเมล agritec@nstda.or.th www.nstda.or.th/agritec

